

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.548/2007/5.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Kocsis Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Kocsis Márta ügyvéd) által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Kormányos József ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. október 12. napján kelt 6.G.40.049/2007/33. számú ítéletével szemben a felperes és az alperes részéről 36. és 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja**, az alperes marasztalását 6.535.000,- (Hatmillió-ötszázharmincezer) Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára felemeli.

A felperest elsőfokú eljárási költség fizetésére kötelező rendelkezést mellőzi, mindkét fél viseli saját elsőfokú költségeit.

A felperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 639.000,- (Hatszázharminckilencezer) Ft-ra leszállítja, az alperes által fizetendő illeték összegét 261.000,- (Kettőszázhatvanegyezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felek maguk viselik másodfokú eljárási költségeiket.

Kötelezi a felperest 306.400,- (Háromszázhatvanegyszáz) Ft, az alperest 195.900,- (Egyszázkilencvenötezer-kilencszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére - külön felhívásra - az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A peres felek között 2004. április 17. napján mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, amelyben a felperes vállalta, hogy a hozzá kihelyezett 16.070 db I. osztályú naposlibát felneveli, négyszer megtépi, majd az állatokat 34 hetes korban átadja az alperesnek. A szerződés 3/b pontjában előírták, hogy az alperesnek ép, egészséges, Derzsy-féle betegség ellen vakcinázott törzsállománytól származó naposlibákat kell szolgáltatnia. A termelő tudomásul vette, hogy a vakcinázás teljes védelmet nem nyújt, az alapvető higiéniai rendszabályok megsértése esetén őt terhelik a Derzsy-féle betegségre visszavezethető károk. A felperes 3.000,- Ft/db megghiúsulási kötbér fizetésére vállalt kötelezettséget, ± 5 % eltérés azonban a teljes mennyiségre vonatkoztatva kötbérmentesen megengedett.

A kihelyezett állományban az első négy hétben bekövetkező elhullás mértéke 2,2 %, a 4-7. hétben 5 % volt. Az elhullott állatok vizsgálati eredményei igazolták a Derzsy-féle megbetegedést, ezért a felperes a két telepen elkülönítette a betegséggel érintett 967 db, illetve 935 db ludat. Ezeket az állatokat nem számítva, a két állomány megfelelően fejlődött.

A hízalás befejeztével a felperes 13.710 db állatot adott le, a szerződésnek megfelelő elszámolás mellett 7.391.083,- Ft + ÁFA összeg illette meg. Az alperes a tartozásából megfizetett 1.964.721,- Ft-ot.

A felperes leszállított keresetében 16.395.403,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a szerződésnek megfelelő elszámolás mellett a már kifizetett 1.964.721,- Ft-ot is értékelve a követelt összeg még megilleti.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Felemelt viszontkeresetében 4.670.000,- Ft megghiúsulási kötbér fizetésére kérte kötelezni a felperest. Számítása szerint az állomány 5 %-ának megfelelő hiány (803 db) kötbérmentes, a fennmaradó 1.557 db liba után azonban megilleti a kikötött kötbér.

A felperes arra figyelemmel kérte a viszontkereset elutasítását, hogy a hiányzó állatokat neki fel nem róható okból nem tudta leadni. Állította, hogy az alperes hibásan teljesített, a megfelelő immunizálás hiánya miatt okozott jelentős elhullást a Derzsy-féle betegség.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 2.720.083,- Ft + 15 % ÁFA és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította. Ítélezése alapjául elfogadta **(szakértő neve)** állatorvos szakértői véleményét és megállapította, hogy az állomány „titerszintje” megfelelő értéket mutatott, a napos libák igazoltan Derzsy-féle betegség ellen vakcinázott szülőpár állománytól származtak. A betegségnek az állományban történő manifesztálódása nem jelent hibás teljesítést, Magyarországon ugyanis nincs ilyen betegségtől mentes állomány. Rögzítette továbbá, hogy a Derzsy-féle betegség a felperesnél nem okozott jelentősebb elhullást. Megállapította, hogy a felperes higiéniai szabályokat nem sértett, a tartási körülmények megfelelőek voltak. Ennek ellenére úgy foglalt állást, hogy a kötbérfelelősség alól a felperes magát kimenteni nem tudta, erre figyelemmel a felperesnek járó vételárból a követelt kötbér összegét levonta.

Az elsőfokú ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatása mellett a marasztalás 11.499.745,- Ft-ra történő felemelését kérte. Változatlanul arra hivatkozott, hogy a napos libákban nem volt elegendő mennyiségű ellenanyag, a betegség kialakulását ez idézte elő. Kiemelte, hogy az **A... Kft. (település neve)**-i telepéről 4.180 db napos liba került kihelyezésre, itt a törzsállománynál - a kiállított állatorvosi igazolás szerint - az oltások nem történtek meg. Erre vetítve az első négy heti 354 db elhullást annak mértéke meghaladja az 5 %-ot, ténylegesen 8,5 %-ot jelent. Vitatta azon megállapítás helyességét, miszerint a Derzsy-féle betegség nem okozott jelentősebb kiesést, tekintettel arra, hogy a 7. hétig elhullott a teljes állomány 7,2 %-a. Állította, hogy a teljes nevelési ciklus során elhullott 2.088 db libának több mint a fele a betegség miatti veszteség. Mivel az alperes 4.180 db állat tekintetében a szerződést hibásan teljesítette, az ezzel okozott kár, vagyis 3.000.000,- Ft megtérítésére köteles. Ha nem jelentkezett volna a betegség, akkor 1.100 db libával többet adhatott volna le, ami számára 2.340.000,- Ft elmaradt árbevételt jelent. A beteg állatok gyógyszerzése 360.000,- Ft többletköltséget eredményezett. A fenti kárai megtérítését a Ptk. 310. §-a alapján követelte.

Tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, mely szerint a kötbérfelelősséggel kapcsolatban a felróhatóság alóli kimentés nem volt eredményes. Véleménye szerint igazolt, hogy a libák leadása azért hiúsult meg, mivel a Derzsy-féle megbetegedés miatt jelentős volt az elhullás, melyhez adódik a nevelési ciklus alatti természetes elhullás is. A szerződött állatok leadására amiatt nem volt mód, mert olyan fertőző betegségben hullottak el, amelynek ellenszerét a tudomány még nem fedezte fel. Végül kérte a túlzott mértékű kötbér mérséklését.

Az alperes az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, marasztalása 1.964.721,- Ft-tal történő leszállítását kérte arra hivatkozással, hogy a megjelölt összeget a felperes részére már kifizette.

Fellebbezési ellenkérelmében a felperes által fellebbezett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Utalt arra, hogy a felperes a libákat négyszer megtépte, a tollból jelentős bevételre tett szert, erre is figyelemmel megalapozatlan a kötbér mérséklése iránti igény. A kártérítési kereset kapcsán arra hivatkozott, hogy a napos libák minősége megfelelt a szerződésben foglaltaknak, ő maga közreműködői révén is mindent megtett annak érdekében, hogy a felperes részére I. osztályú napos libákat szállítson, ugyanakkor a felperes tudott arról, hogy a vakcinázás teljes védelmet nem nyújt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében nem vitatta, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta levonni a már teljesített 1.964.721,- Ft-ot, jelezte ugyanakkor, hogy keresetében ezt az összeget nem érvényesítette.

A felperes fellebbezése **részben alapos**, az alperes fellebbezése **megalapozott**.

1.) A per egyik lényegi kérdése az volt, hogy történt-e az alperes részéről hibás teljesítés. Az elsőfokú bíróság érdemét tekintve helyesen következtetett a szerződésszegés hiányára, az ítéletben kifejtett jogi indokokat az ítéletábra a következőkkel kiegészíti.

- 4 -

A hibás teljesítés jogi fogalom, szerződési jogi értelemben hibás a teljesítés, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a

szerződésben meghatározott tulajdonságoknak (Ptk. 305. § (1) bekezdés). A köznap értelemben hibásnak tekintett dolog szolgáltatása önmagában nem jelent feltétlenül hibás teljesítést, a forgalomban ugyanis nemegyszer a szolgáltatás természetéből adódik, hogy a jogosult eleve nem számíthat hibátlan („minden hibától mentes”) dologra. Az állított hibás teljesítést az adott konkrét szerződés tartalmához - a felek szerződési akaratához - kell mérni: a felek szerződéskötéskori megállapodása határozza meg a szerződés tartalmát, a kötelezett által vállalt szolgáltatást és annak minőségét is, amelyhez képest megállapítható, hogy a dolog köznap értelemben vett hibája egyben jogi értelemben hibás teljesítést eredményez-e vagy sem.

A Ptk. 305/A § (1) bekezdése értelmében ha a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte vagy azt ismernie kellett, a kötelezett mentesül a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól. A 2002. évi XXXVI. törvény 7. §-ával megállapított, 2003. július 1. napjától irányadó módosított törvényszöveg a kötelezett kimentési lehetőségét az „azt ismernie kellett” fordulattal szándékoltan és célzatosan szélesítette, tágította.

Mindazok a hibák, amelyekre a szolgáltatás természetéből, tulajdonságaiból adódóan a vevőnek - a szerződéskötés körülményeit is figyelembe véve - ésszerűen számolnia kellett, a terhére esnek, mivel ennek ismeretében kötött szerződést. A jelentős létszámú, tömeges mennyiségben vásárolt napos baromfi esetében a felek gyakran a szerződésben meghatározzák azt a százalékos mennyiséget, amely határon belül a hibás (beteg) egyedek száma az egész állomány (mint „dologösszesség”) szempontjából hibás teljesítést nem eredményez, vagy pedig - külön kikötés nélkül is - a szakmai szokásokból következik a hibás (beteg, elhullott) egyedek elfogadható százalékos aránya (pl. II., III. osztályú egyedek, kelésgyengeség, Derzsy-féle betegség, stb.). A szerződés tartalmát jelentő szakmai szokások által kialakított százalékos határokon belül a beteg, elhullott (hibás) egyedekre a jogosultnak számítania kell, ennek ismeretében szerződik, ilyenkor a teljes napos állomány hibás teljesítéséről nincs szó (Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2004. (VI.17.) számú kollégiumi ajánlás I. rész indokolás, közzétéve a Bírósági Döntések Tára 2004/9. számában).

A felperesnek a perbeli esetben számítania kellett az állományt érintő megbetegedésre, az emiatti elhullásra. A beszerzett szakértői vélemény, de más hasonló perek tapasztalata alapján is megállapítható, hogy Magyarországon minden nagyobb libaállományban benne van lappangó módon a Derzsy-féle betegség kórokozója. A tudomány jelen állása szerint ettől a kórokozótól az állomány teljesen nem mentesíthető, amellyel minden érintettnek számolnia kell. A termelőnek e körülményt „ismernie kellett”, vagyis fel kellett készülnie arra, ha a betegség miatt az állományban bizonyos százalékos mértékű elhullás keletkezik, az ebből eredő kockázatot, károkat neki kell viselnie, az állatok egy részét érintő „hiba” ugyanis nem jelenti a szerződés megszegését, a hibás teljesítés fennálltát.

(szakértő neve) szakértő meghatározta a vakcinázással kapcsolatos szakmai követelményeket és a hiba számítható mértékét, azt a szakmai szokások szerint elvárható védettségi szintet, amit ha az állomány elér, igazolt, hogy az alperes eleget

tett a szerződésszerű immunizálás követelményének. A szakvéleményből következően a jogi értelemben vett hibás teljesítés akkor áll fenn, ha a kislibák szikimmunitása a

megfelelő vakcinázás hiányában nem alakul ki. Az állatállomány tekintetében a szikimmunitás akkor nem megfelelő, ha az állományban az 1-4. élethét alatt az elhullás meghaladja az 5 %-ot. Jelen esetben az első négy hétben az elhullás 2,2 % volt, ami a védettség megfelelőségét - egyben a hibás teljesítés hiányát - igazolja **((szakértő neve)** szakértő véleménye 5. számú jegyzőkönyv 3-4. oldal).

A felperes fellebbezési érvelésével szemben a 16.040 db-os kihelyezett állatállományból önkényesen nem lehet kiemelni 4.180 db-ot és arra vetíteni a teljes elhullást, miután a termelő egységes egészként (dologösszesség) vásárolta meg az állományt, ezért az elhullást is a teljes mennyiségre kellett számolni. Egyebekben a szakértő azt is kiemelte, hogy bár az állatok különböző telepekről származtak, az állomány az egyöntetűség képét mutatta, és akár egy, akár több telepről származik is az állomány, szakmai szempontok alapján az 1-4. élethét alatt a teljes állományra vetített 5 % alatti érintettség nagyon jónak mondható (5. számú jegyzőkönyv 3. oldal). A szakmában ismert, hogy a perbeli betegséggel szembeni vakcinák maximálisan a 4. élethét végéig nyújtanak védettséget, az ezt követő megbetegedések már nem a vakcinázás elégtelenségére, hanem más okra vezethetők vissza (5. számú jegyzőkönyv 4. oldal). A felek a szerződés 3/b. pontjában a szakértői véleménnyel egyezően rögzítették, a termelő tisztában van azzal, hogy a vakcinázás teljes védelmet a tartás időszaka alatt nem nyújt. Mindezek következményeként - hibás teljesítés hiányában - a szakszerű vakcinázás ellenére kialakult Derzsy-féle betegség miatt jelentkező károkat a Ptk. 99. §-a alapján a tulajdonos termelőnek kell viselnie.

2.) Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az át nem adott libák miatti meghiusulási kötbér követelés alól a felperes a felróhatóság hiányának bizonyításával mentesülhetett. A szerződésben kikötött 5 % tolerancia határnak csak annyiban volt jelentősége, hogy az ezen határértéket el nem érő hiány esetén a kötbérfelelősség objektíve fel sem merült volna, a határértéket meghaladó - perbeli - hiány esetén viszont az alperes a kötbérigényét előterjeszthette, azonban ez másfelől nem volt akadálya annak, hogy a felperes a százalékos toleranciahatártól függetlenül, a teljes le nem adott mennyiség tekintetében a felróhatóság hiányát bizonyítsa, ezáltal a szubjektív kötbérfelelősség alól mentesüljön.

A mentesülés körében rendelkezésre álló bizonyítékokat az ítéletábra az elsőfokú bíróságtól eltérően úgy értékelte, hogy a felróhatóság hiányát a felperes a teljes hiányzó állatmennyiség vonatkozásában igazolta.

Az alperes a per során maga is elismerte, hogy „négyyszer tépett húslibáról van szó, ezért a tépések miatti stresszhatások következtében a természetes elhullás 10 %-ra tehető (1.607 db)” (2. sz. beadvány 5. oldal). Ennek megfelelő mennyiségi hiány tekintetében a leadás elmaradása miatt a felperest felróhatóság akkor sem terhelné, ha semmilyen betegség nem lépett volna fel.

Az a körülmény pedig, hogy a Derzsy-féle betegség kockázata - a kárveszély viselése - a termelő felperesre hárult, nem jelenti egyben azt is, hogy ugyanezen betegség miatt bekövetkező elhullások miatt őt felróhatóság - és kötbérfelelősség - terhelné. A felperes a felróhatósági alapú kötbérfelelősség alól kimenthette magát annak bizonyításával, hogy a

hiányzó, le nem adott állatok vonatkozásában is a szerződés teljesítése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A szakértői vélemény szerint a felperes tartási körülményei kiválóak voltak, több évtizedes gyakorlatánál fogva szakszerűen gondozta az állatokat. A két állományban észlelt megbetegedés után helyesen járt el, amikor az érintett állatokat elkülönítette, külön tartotta. Mindezek azt igazolják, hogy a termelő a szerződés teljesítése érdekében minden állatot a jó gazda gondosságával gondozott, úgy járt el, ahogy az általában elvárható, ennél fogva az objektíve fennálló szerződésszegésért (a teljesítés megghiúsulásáért) felróhatóság nem terheli. A kimentés nem csak azokat az állatokat érinti, amelyek elhullottak, hanem azokat is, melyeket a felperes az elkülönítés miatt azért nem adott le, mert ezek a fejlődésben visszamaradtak, átlagsúlyuk messze elmaradt a leadott állatok súlyától **((szakértő neve)** szakértő véleménye 5. sz. jegyzőkönyv 2. oldal).

Nem volt vitás a fellebbezési eljárás során, hogy szerződésszerű elszámolás esetén a felperest 7.391.083,- Ft + 15 % ÁFA, vagyis 8.499.745,- Ft illette meg. Megalapozottan sérelmezte viszont az alperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta levonni az általa már kifizetett 1.964.721,- Ft-ot, ezért a felperes járandóságából ezt az összeget levonva - helyesen - a termelő 6.535.024,- Ft-ra tarthat igényt.

A fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, az alperes marasztalását 6.535.000,- Ft-ra és ennek az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára felemelte.

A perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést az ítélet tábla a következőkre figyelemmel megváltoztatta. A felperes keresetében eredetileg 22.515.100,- Ft megfizetésére tartott igényt, ehhez képest 29 %-ban bizonyult pernyertesnek. Az alperes viszontkeresete alaptalannak bizonyult. A kereset tekintetében mutatkozó felperesi részleges, a viszontkereset kapcsán fennálló teljes pernyertességre figyelemmel, értékelve a viselt szakértői költséget is, az ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindkét fél maga viseli saját elsőfokú eljárási költségét. A peresztesség és pernyertesség arányára figyelemmel az illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét a felperes tekintetében leszállította, míg az alperest terhelő illeték összegét felemelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helyben hagyta.

A felperes a 8.371.650,- Ft fellebbezési értékhez képest közel 40 %-ban bizonyult pernyertesnek, a Pp. 81. § (1) bekezdés 2. fordulatóban írt szempontok alapján az ítélet tábla úgy rendelkezett, hogy a felek másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

- 7 -

Gf.I.30.548/2007/5.szám

A fellebbezési eljárásban mutatkozó pernyertesség és peresztesség arányát érvényesítve kötelezte az ítélet tábla a felperest, illetve az alperest az állam javára a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2008. február hó 29. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mátyóki Zsolt sk.
előadó bíró

Szűts Károlyné dr.sk.
táblabíró